

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 11 marca 2010 r.(*)

Łączność elektroniczna – Usługi telekomunikacyjne – Dyrektywa 2002/21/WE – Dyrektywa 2002/22/WE – Uzależnianie zawarcia umowy o świadczenie usług od zawarcia umowy o świadczenie innych usług – Zakaz – Internet szerokopasmowy

W sprawie C-522/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Naczelny Sąd Administracyjny (Polska) postanowieniem z dnia 17 września 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 28 listopada 2008 r., w postępowaniu:

Telekomunikacja Polska SA w Warszawie

przeciwko

Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes izby, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis (sprawozdawca) i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Jääskinen,

sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 10 grudnia 2009 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu Telekomunikacji Polskiej SA w Warszawie przez adwokatów H. Romańczuka, P. Paśnika oraz A. Mednisa,

- w imieniu Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej przez D. Dziejic-Chojnącką oraz H. Gruszecką, działające w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu polskiego przez M. Dowgielewicza, A. Kraińską oraz S. Sałę, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu włoskiego przez I. Bruni, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez P. Gentiliego, avvocato dello Stato,

- w imieniu Komisji Europejskiej przez W. Wilsa, A. Nijenhuisa oraz K. Mojzesowicz, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa) (Dz.U. L 108, s. 33, zwanej dalej „dyrektywą ramową”) oraz dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej) (Dz.U. L 108, s. 51, zwanej dalej „dyrektywą o usłudze powszechnej”).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Telekomunikacją Polską SA w Warszawie (zwaną dalej „TP”) a Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej (zwanego dalej „UKE”) w przedmiocie wydanego TP zakazu uzależniania zawarcia umowy o świadczenie usług od zawarcia przez użytkownika końcowego umowy o świadczenie innych usług.

Ramy prawne

Uregulowania Unii

Dyrektywa ramowa i dyrektywa o usłudze powszechnej

3 Zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy ramowej:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia zharmonizowane ramy prawne dla świadczenia usług łączności elektronicznej, sieci łączności elektronicznej, urzędzeń towarzyszących i usług [towarzyszących]. Określa zadania krajowych organów regulacyjnych [zwanym dalej „KOR”] oraz procedury zmierzające do zapewnienia zharmonizowanego stosowania uregulowań prawnych w obrębie [Unii]”.

4 Zgodnie z art. 2 lit. g) dyrektywy ramowej KOR stanowi „organ lub organy, którym dane państwo członkowskie powierzyło funkcje regulacyjne w ramach niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych”.

5 Artykuł 8 dyrektywy ramowej stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewnią, by [KOR], wypełniając swoje zadania wynikające z postanowień niniejszej dyrektywy lub dyrektyw szczegółowych, podejmowały stosowne środki zmierzające do realizacji celów określonych w ust. 2, 3 oraz 4. Takie środki winny być proporcjonalne do celów, jakie mają zostać osiągnięte.

[...]

4. [KOR] będą promować interesy obywateli Unii Europejskiej m.in.:

[...]

b) zapewniając wysoki poziom ochrony konsumentów w ich relacjach z dostawcami, w szczególności ustanawiając proste i niedrogie procedury rozwiązywania sporów przed organem niezależnym od stron występujących w danym sporze;

[...]”.

6 Artykuł 15 dyrektywy ramowej dotyczy procedury definiowania rynku. Jego ust. 3 stanowi:

„Mając przede wszystkim na uwadze treść wytycznych oraz zalecenia, [KOR] definiują odnośne rynki stosownie do okoliczności występujących w danym państwie, a w szczególności odnośne rynki geograficzne w obrębie danego terytorium, zgodnie z przepisami prawa konkurencji. [KOR] będą postępować zgodnie z procedurami, o których mowa w art. 6 oraz 7, zanim zdefiniują rynki różne od tych, które zostały zdefiniowane w zaleceniu”.

7 Artykuł 16 dyrektywy ramowej, odnoszący się do procedury analizy rynku, stanowi:

„1. Możliwie niezwłocznie po uchwaleniu zalecenia lub jego zmian [KOR] przeprowadzą analizę odnośnych rynków, mając przede wszystkim na uwadze treść wytycznych. Państwa członkowskie zapewnią, by taka analiza została przeprowadzona w miarę potrzeb we współpracy z krajowymi organami odpowiedzialnymi za ochronę konkurencji.

2. Jeżeli na mocy postanowień art. 16, 17, 18 lub 19 dyrektywy [o usłudze powszechnej] albo art. 7 lub 8 dyrektywy 2002/19/WE [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (dyrektywa o dostępie) (Dz.U. L 108, s. 7, zwanej dalej „dyrektywą o dostępie”)], [KOR] zobowiązany jest podjąć decyzję w sprawie nałożenia, utrzymania, zmiany lub cofnięcia wymogów w odniesieniu do przedsiębiorstw, winien on na podstawie analizy rynku, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, stwierdzić, czy na danym odnośnym rynku występuje efektywna [rzeczywista] konkurencja.

[...]

4. Jeżeli [KOR] ustali, że na danym odnośnym rynku nie występuje efektywna [rzeczywista] konkurencja, wskaże on przedsiębiorstwa posiadające znaczną [znaczącą] pozycję na tym rynku, zgodnie z art. 14. [KOR] nałoży na takie przedsiębiorstwa stosowne specyficzne wymogi [obowiązki regulacyjne], o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, albo utrzyma w mocy lub zmieni dotychczas obowiązujące wymogi [dotychczas stosowane obowiązki].

[...]”.

8 Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy o usłudze powszechnej:

„Państwa członkowskie zapewniają, aby wyznaczone przedsiębiorstwa, dostarczając usług dodatkowych i usług ponad te, o których mowa w art. 4–7 oraz 9 ust. 2, ustanawiały warunki w taki sposób, aby abonent nie był zobligowany do płacenia za usługi dodatkowe lub usługi, które nie są konieczne lub wymagane dla zamówionej usługi”.

9 Artykuł 17 dyrektywy o usłudze powszechnej, zatytułowany „Ograniczenia regulacyjne w usługach detalicznych [Kontrola regulacyjne warunków świadczenia

usług detalicznych]”, przewiduje w ust. 1 i 2:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby, w przypadku gdy:

a) w wyniku analizy rynkowej przeprowadzonej zgodnie z art. 16 ust. 3 [KOR] ustala, że dany rynek detaliczny określony zgodnie z art. 15 [dyrektywy ramowej] nie jest skutecznie konkurencyjny [że na danym rynku detalicznym określonym zgodnie z art. 15 dyrektywy ramowej nie występuje rzeczywista konkurencja]; oraz

b) [KOR] dojdą do wniosku, że obowiązki nałożone na mocy dyrektywy [o dostępie] lub art. 19 tej dyrektywy nie skutkowałyby osiągnięciem celów określonych w art. 8 dyrektywy [ramowej];

[KOR] nałożą właściwe obowiązki regulacyjne na przedsiębiorstwa określone jako mające znaczącą siłę [pozycję] rynkową na danym rynku detalicznym zgodnie z art. 14 dyrektywy [ramowej].

2. Obowiązki nałożone na mocy ust. 1 opierają się na naturze zidentyfikowanego problemu i są proporcjonalne do i uzasadnione w świetle celów ustanowionych w art. 8 dyrektywy [ramowej]. Nałożone obowiązki mogą dotyczyć wymagania, aby określone przedsiębiorstwa nie ustanawiały nadmiernych cen, [nie] hamowały wejści[a] na rynek lub [nie] ograniczały konkurencji[i] w drodze ustalania drapieżnych cen, nie okazywały niezasłużonych preferencji określonym użytkownikom końcowym czy nierozsądnie łączyły usługi. Wobec takich przedsiębiorstw [KOR] mogą zastosować odpowiednie środki limitowania cen detalicznych, środki kontroli poszczególnych taryf lub środki zorientowania taryf na koszty lub ceny na porównywalnych rynkach, w celu ochrony interesów użytkownika końcowego przy wspieraniu skutecznej [rzeczywistej] konkurencji”.

10 Artykuł 20 ust. 1 dyrektywy o usłudze powszechnej precyzuje, że w dziedzinie umów znajduje ona zastosowanie bez uszczerbku dla przepisów Unii dotyczących ochrony konsumentów oraz przepisów krajowych zgodnych z prawem Unii.

Dyrektywa 2005/29/WE

11 Artykuł 2 dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych) (Dz.U. L 149, s. 22) stanowi:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

[...]

d) »praktyki handlowe stosowane przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów« [...] oznaczają każde działanie przedsiębiorcy, jego zaniechanie, sposób postępowania, oświadczenie lub komunikat handlowy, w tym reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją, sprzedażą lub dostawą produktu do konsumentów;

[...]”.

12 Zgodnie z art. 4 tej dyrektywy:

„Państwa członkowskie nie mogą ograniczać swobody świadczenia usług ani swobodnego przepływu towarów z przyczyn związanych z dziedziną zbliżoną niniejszą dyrektywą”.

Uregulowania krajowe

13 Artykuł 46 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800, zwanej dalej „prawem telekomunikacyjnym”), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności będących przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, stanowi:

„2. Prezes UKE w celu ochrony użytkownika końcowego może, w drodze decyzji, nałożyć na przedsiębiorcę telekomunikacyjnego o znaczącej pozycji rynkowej na rynku usług detalicznych następujące obowiązki:

[...]

5) niezobowiązania użytkownika końcowego do korzystania z usług, które są dla niego zbędne.

[...]”.

14 Artykuł 57 ust. 1 prawa telekomunikacyjnego stanowi:

„1. Dostawca usług nie może uzależniać zawarcia umowy o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej od:

1) zawarcia przez użytkownika końcowego umowy o świadczenie innych usług lub nabycia urządzenia u określonego dostawcy;

[...]”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

15 Prezes UKE wydał w dniu 28 grudnia 2006 r. decyzję nakazującą TP usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, polegających na uzależnianiu zawarcia umowy o świadczenie usług szerokopasmowego dostępu do Internetu „neostrada tp” od zawarcia umowy o świadczenie usługi telefonicznej. Po złożeniu przez TP wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Prezes UKE na podstawie decyzji z dnia 14 marca 2007 r. utrzymał w mocy decyzję z dnia 28 grudnia 2006 r.

16 W skardze z dnia 13 kwietnia 2007 r. do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie TP wniosła o uchylenie obu decyzji Prezesa UKE ze względu na błędne zastosowanie art. 57 ust. 1 pkt 1 prawa telekomunikacyjnego, niezależnie od jego

niezgodności z dyrektywą o usłudze powszechnej. Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargę, stwierdzając, że Prezes UKE zastosował ten artykuł w sposób prawidłowy.

17 W dniu 8 stycznia 2008 r. TP wniosła skargę kasacyjną na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego do Naczelnego Sądu Administracyjnego, który postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy prawo wspólnotowe zezwala państwom członkowskim na wprowadzenie zakazu adresowanego do wszystkich przedsiębiorców świadczących usługi telekomunikacyjne uzależniania zawarcia umowy o świadczenie usług od zakupu innej usługi (sprzedaż łączona), w szczególności, czy tego rodzaju środek nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów dyrektyw pakietu telekomunikacyjnego [dyrektywa o dostępie; dyrektywa 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa o zezwoleniach) (Dz.U. L 108, s. 21); dyrektywa ramowa oraz dyrektywa o usłudze powszechnej]?

2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze – czy w świetle prawa wspólnotowego [KOR] jest właściwy do kontroli przestrzegania zakazu określonego w art. 57 ust. 1 pkt 1 [prawa telekomunikacyjnego]?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

18 Poprzez pytanie pierwsze sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy dyrektywy ustanawiające wspólne ramy regulacyjne w dziedzinie łączności elektronicznej należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, takim jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, które zakazują uzależniania zawarcia umowy o świadczenie usług od zawarcia przez użytkownika końcowego umowy o świadczenie innych usług.

19 Z postanowienia odsyłającego wynika, że spór wywołały twierdzenia TP, zgodnie z którymi art. 57 ust. 1 pkt 1 prawa telekomunikacyjnego jest między innymi niezgodny z art. 15 i 16 dyrektywy ramowej oraz art. 10 i 17 dyrektywy o usłudze powszechnej. Skarżąca przed sądem krajowym podnosi bowiem, że te ostatnie przepisy stoją na przeszkodzie przepisom krajowym, które zakazują wszystkim operatorom łączenia świadczonych przez nich usług, bez oceny stopnia konkurencji na rynku i niezależnie od ich pozycji rynkowej.

20 Z powyższego wynika, że aby udzielić odpowiedzi na zadane pytanie, należy dokonać wykładni stosownych przepisów dyrektywy ramowej i dyrektywy o usłudze powszechnej.

21 Zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy ramowej jej celem jest ustanowienie zharmonizowanych ram prawnych dla uregulowania usług łączności elektronicznej, sieci łączności elektronicznej oraz urządzeń i usług towarzyszących. Dyrektywa ta określa zadania KOR i ustanawia procedury służące zagwarantowaniu zharmonizowanego stosowania ram regulacyjnych w całej Unii. Dyrektywa ramowa powierza KOR konkretne zadania w zakresie regulacji rynków łączności elektronicznej.

22 Na podstawie art. 15 dyrektywy ramowej, a w szczególności ust. 3 tego artykułu, zadaniem KOR jest definiowanie, w ścisłej współpracy z Komisją Europejską, odnośnych rynków w sektorze łączności elektronicznej. Zgodnie z art. 16 wspomnianej dyrektywy KOR dokonują analizy tak zdefiniowanych rynków oraz weryfikują, czy na tych rynkach występuje rzeczywista konkurencja. W braku rzeczywistej konkurencji na rynku właściwy KOR nakłada ex ante obowiązki regulacyjne na przedsiębiorstwa mające znaczącą pozycję na tym rynku.

23 Co się tyczy dyrektywy o usłudze powszechnej, należy zauważyć, że jej art. 1 ust. 1 przewiduje, iż w zakresie wyznaczonym przez dyrektywę ramową dyrektywa o usłudze powszechnej zawiera przepisy dotyczące udostępnienia sieci i świadczenia usług łączności elektronicznej dla użytkowników końcowych. Jej celem jest zapewnienie w całej Unii dostępu do publicznie dostępnych usług wysokiej jakości poprzez rzeczywistą konkurencję i wybór, a także regulowanie wypadków, w których rynek nie zaspokaja w sposób zadowalający potrzeb użytkowników końcowych. Dyrektywa o usłudze powszechnej określa prawa użytkowników końcowych i odpowiadające im obowiązki przedsiębiorstw dostarczających publicznie dostępne sieci i usługi łączności elektronicznej.

24 Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy o usłudze powszechnej państwa członkowskie zapewniają, aby wyznaczone przedsiębiorstwa, dostarczając usług dodatkowych i usług ponad te, o których mowa w art. 4–7 oraz art. 9 ust. 2 wymienionej dyrektywy, ustanawiały warunki w taki sposób, aby abonent nie był zobligowany do płacenia za usługi dodatkowe lub usługi, które nie są konieczne lub wymagane dla zamówionej usługi.

25 Artykuł 17 wskazanej dyrektywy dotyczy kontroli regulacyjnych warunków świadczenia

usług detalicznych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 KOR nakładają stosowne obowiązki regulacyjne na przedsiębiorstwa określone jako mające znaczącą pozycję na danym rynku, jeżeli w następstwie przeprowadzenia analizy owego rynku KOR stwierdzi, że nie występuje na nim rzeczywista konkurencja, i dojdzie do wniosku, że obowiązki nałożone na podstawie dyrektywy o dostępie lub art. 19 dyrektywy o

usłudze powszechnej nie pozwoliłyby na osiągnięcie celów określonych w art. 8 dyrektywy ramowej.

26 W tym względzie art. 17 ust. 2 dyrektywy o usłudze powszechnej przewiduje w szczególności, że obowiązki nałożone na podstawie art. 17 ust. 1 mogą obejmować wymóg, by zainteresowane przedsiębiorstwa nie łączyły w sposób nierozsądny świadczonych przez nie usług. Przepis taki pozwala zatem KOR na nałożenie na przedsiębiorstwa mające znaczącą pozycję na rynku, po stwierdzeniu, że na rynku tym nie występuje konkurencja, obowiązku regulacyjnego polegającego na zakazie łączenia świadczonych przez nie usług w sposób nierozsądny.

27 Należy zatem zbadać, czy przepisy krajowe, takie jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, naruszają uprawnienia przyznane właściwemu KOR przez wymienione wyżej przepisy dyrektywy ramowej i dyrektywy o usłudze powszechnej.

28 W tym względzie należy stwierdzić, po pierwsze, że przepisy krajowe, które zakazują sprzedaży łączonej w sposób generalny i niedyskryminacyjny, nie naruszają uprawnień właściwego KOR do definiowania i przeprowadzania analizy poszczególnych rynków łączności elektronicznej zgodnie z przepisami odpowiednio art. 15 i 16 dyrektywy ramowej. Przepisy te nie naruszają również uprawnień KOR do nakładania ex ante, w wyniku analizy rynku, obowiązków regulacyjnych na przedsiębiorstwa mające znaczącą pozycję na tym rynku, zgodnie z art. 16 dyrektywy ramowej i art. 17 dyrektywy o usłudze powszechnej.

29 Po drugie, jak podkreślił prezes UKE i rząd polski, przewidziany w art. 57 ust. 1 pkt 1 prawa telekomunikacyjnego zakaz służy wzmocnieniu ochrony konsumentów w ich relacjach z operatorami usług telekomunikacyjnych. Chociaż w wykonywaniu ich zadań KOR są – zgodnie z art. 8 ust. 4 lit. b) dyrektywy ramowej – zobowiązane promować interesy obywateli Unii, zapewniając wysoki poziom ochrony konsumenta, to jednak dyrektywa ramowa i dyrektywa o usłudze powszechnej nie przewidują pełnej harmonizacji w kwestiach związanych z ochroną konsumenta. Artykuł 20 dyrektywy o usłudze powszechnej, który odnosi się do umów zawieranych między konsumentami i dostawcami usług z zakresu łączności elektronicznej, znajduje bowiem zastosowanie bez uszczerbku dla przepisów Unii dotyczących ochrony konsumentów oraz przepisów krajowych w tej dziedzinie, zgodnych z prawem Unii.

30 Z powyższego wynika, że przepisy krajowe, takie jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, które zakazują przedsiębiorstwu, w celu ochrony użytkowników końcowych, uzależniania zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych od zawarcia przez użytkownika końcowego umowy o świadczenie innych usług, nie są zabronione przez dyrektywę ramową i dyrektywę o usłudze powszechnej.

31 Co się tyczy zgodności przepisów krajowych, takich jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, z uregulowaniami Unii w dziedzinie ochrony konsumentów, należy przypomnieć, że Trybunał już orzekł, iż dyrektywę 2005/29 należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisom krajowym, które, poza pewnymi wyjątkami i nie biorąc pod uwagę specyficznych okoliczności danego wypadku, zakazują składania przez sprzedawcę jakichkolwiek ofert wiązanych konsumentowi (wyrok z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawach połączonych C-261/07 i C-299/07 VTB-VAB i Galatea, dotychczas nieopublikowany w Zbiorze, pkt 68).

32 W niniejszym wypadku należy uściślić, że zważywszy na fakt, iż sporne w postępowaniu przed sądem krajowym decyzje zostały wydane przed upływem terminu transpozycji dyrektywy 2005/29, dyrektywa ta ma zastosowanie do postępowania przed sądem krajowym dopiero po tej dacie, to jest po dniu 12 grudnia 2007 r.

33 Z powyższych rozważań wynika, że na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż dyrektywę ramową i dyrektywę o usłudze powszechnej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, takim jak art. 57 ust. 1 pkt 1 prawa telekomunikacyjnego, które zakazują uzależniania zawarcia umowy o świadczenie usług od zawarcia przez użytkownika końcowego umowy o świadczenie innych usług. Jednakże dyrektywę 2005/29 należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisom krajowym, które, poza pewnymi wyjątkami i nie biorąc pod uwagę specyficznych okoliczności danego wypadku, zakazują składania konsumentowi przez sprzedawcę jakichkolwiek ofert wiązanych.

W przedmiocie pytania drugiego

34 Zważywszy na odpowiedź udzieloną na pierwsze pytanie prejudycjalne, nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie drugie.

W przedmiocie kosztów

35 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Dyrektywę 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa) i dyrektywę 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej) należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, takim jak art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo telekomunikacyjne z dnia 16 lipca 2004 r., w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności będących przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, które zakazują uzależniania zawarcia umowy o świadczenie usług od zawarcia przez użytkownika końcowego umowy o świadczenie innych usług.

Jednakże dyrektywę 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającą dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych) należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisom krajowym, które, poza pewnymi wyjątkami i nie biorąc pod uwagę specyficznych okoliczności danego wypadku, zakazują składania konsumentowi przez sprzedawcę jakichkolwiek ofert wiązanych.

Lenaerts

Silva de Lapuerta

Juhász

Arestis

Šváby

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu dnia 11 marca 2010 r.

Sekretarz

Prezes trzeciej izby

R. Grass

K. Lenaerts

* Język postępowania: polski.